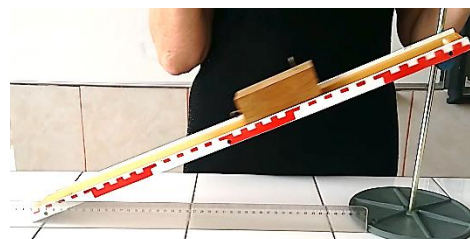

I Tétel – Kinematikus meghatározások

A. Gyorsuló mozgás

A mellékelt ábrán látható, egy test, az $\alpha = 30^\circ$ szögű lejtőn történő csúszása egy adott pillanatban. Egy diák csoport, az alábbi táblázatba beírta a test által megtett d távolságot, a t idő függvényében. A távolságokat és az időket is attól a pillanattól kezdve mérték, amikor a test elkezd lecsúszni a lejtőn.

$d(\text{cm})$	18,5	25,6	35,9	39,5	48,4
$t(\text{s})$	1,00	1,19	1,39	1,48	1,64
$v_{\text{medie}}(\text{cm/s})$					
$v_{\text{max}}(\text{cm/s})$					
$a(\text{cm/s}^2)$					

Amikor a diákok elkezdik kielemezni az eredményeket, figyelembe véve a mérési eltéréseket (pontatlanságokat), arra a következtetésre jutnak, hogy a test mozgása, minden esetben, ugyanakkora gyorsulással történik.

a1) Töltsd ki az adott táblázatot, (v_{medie} az átlagsebesség az adott intervallumra, v_{max} az

intervallum végén mért maximális sebesség) és határozd meg, a mért értékek alapján, a test ereszkedésének a gyorsulását.

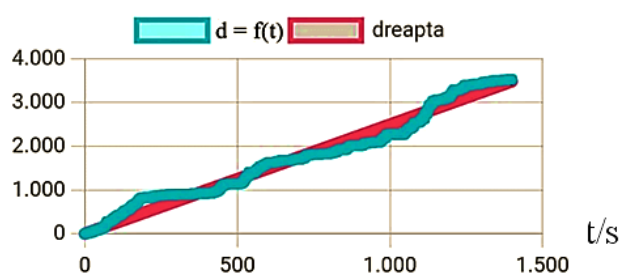
a2) Jelöld meg és ábrázold is azokat az erőket amelyek a testre hatnak, a mozgás ideje alatt. Ismerve azt, hogy a testre ható erők eredője arányos a gyorsulásával, $\vec{F} = m \cdot \vec{a}$, ahol m a test tömege, határozd meg a a lejtő és a test közötti csúszási súrlódási együttható képletét és értékét, a gyorsulás és a lejtő szöge függvényében.

Pontosítások: a gravitációs gyorsulás értékét $g = 10 \text{ m/s}^2$ -nek vesszük, $\sin \alpha = 0,5$, $\cos \alpha \approx 0,87$

B. Erős forgalom

Amikor egy gépjármű egy helységben halad, akkor a mozgása általában egyenletlen mozgás. A mellékelt ábrán látható egy gépjármű mozgásának a grafikonja, az idő függvényében, $d = f(t)$, úgy ahogy az egy nagy forgalmú helységben, például Bukarestben, történik. Az adatokat, melyek alapján megszerkesztették a grafikon, egy olyan informatikai applikáció segítségével rögzítették ami a GPS rendszert alkalmazza. Azt lehet észrevenni, hogy a pontok melyek a grafikon alkotják, értékelhetőek mint eltérésekkel mért eredmények, mérési eltérések (pontatlanságok). Ennek következtében, ugyanabban a koordinációs rendszerben megrajzoltak egy második, egyenes vonalú grafikon és amelyik a legjobban közelítése annak a tendenciának amelyet a $d = f(t)$ grafikon pontjai mutatnak. Az adott egyenes egyenletét mellékelten adják meg.

d/m

Ecuatia drepteii: $d = 2,5 t$

b1) Ismerve azt, hogy a rögzítési időtartam 1400 másodperc volt, számold ki mekkora távolságot tett meg a gépjármű ez idő alatt.

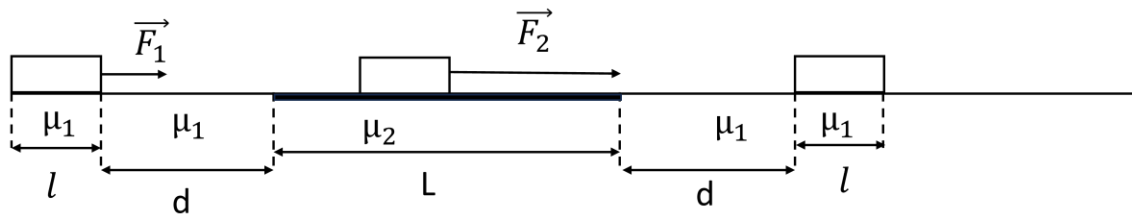
b2) Figyelmesen tanulmányozd a két grafikus ábrázolást, majd pontosítsd és magyarázd is meg az egyenes vonalú ábrázolás fizikai jelentését.

b3) Pontosítsd és magyarázd meg mi a két grafikus ábrázolás metszéspontjainak a fizikai értelmezése.

1. Mindhárom az 1, 2, és 3-as tételt külön lapra kell megoldani és ezeket titkosítani kell.
2. Egy tételen belül a követelményeket tetszőleges sorrendben lehet megoldani.
3. Munkaidő 3 óra a tételek kiosztásának pillanatától.
4. A diákok használhatnak nem programozható zsebszámológépet.
5. Minden tételt 1-től 10-ig osztályoznak. A végső pontszámot ezek összege jelenti.

II Tétel – A felvonó

Vlad téli vakációba megy. Előkészíti a síléceit és a szánkóját is. Minden csomagot a szánkóra helyez, amelyet egyenletesen húz, egy vízszintes erővel. A szánkó teljes tömege $m_1 = 20$ kg és hossza pedig $l = 1$ m. A szánkó havon ($\mu_1 = 0,1$) van és $d = 2$ m távolságot tesz meg, áthalad egy $L = 4$ m széles, hómentes sétányon ($\mu_2 = 0,5$) majd újra $d = 2$ m távolságot tesz meg havon.

- Ábrázold azokat az erőket melyek a szánkóra hatnak a mozgás kezdetekor és számold ki az F_1 és F_2 értékét (az ábrának megfelelően).
- Ábrázold grafikusán a húzóerőt a megtett út függvényében, a teljes távolságra. Indokold meg a grafikon formáját ott ahol a hóról van az átmegy a sétányra.
- Számold ki az egész út alatt végzett mechanikai munkát.

A sípályához érve, Vlad egy felvonót vesz igénybe ahhoz, hogy a lejtő legmagasabb pontjára felmenjen. Vlad tömege, a teljes felszereléssel együtt, $m_2 = 50$ kg. A sílécek és a hó közötti súrlódási együttható $\mu_1 = 0,1$. A lejtő α szöget zár be a vízszintessel, a vontatókábel pedig β szöget a talajjal.

- Ábrázold a 3. ábrán látható síelőre ható erőket. Feltételezve azt, hogy $\alpha = \beta$ számold ki a vontatókábelben fellépő erő értékét a síelő egyenletes mozgása esetében.
- Számold ki a síelő felemelési hatásfokát ebben az esetben.

Figura 1

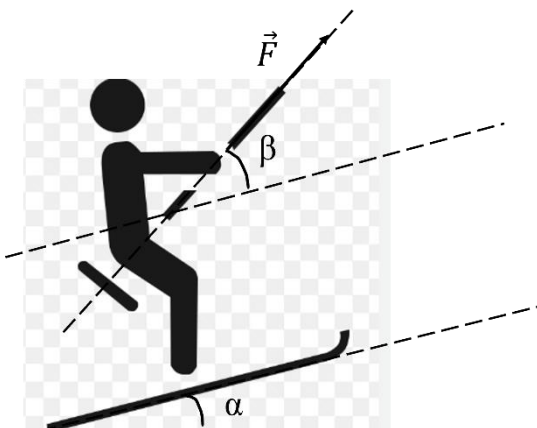

Figura 2

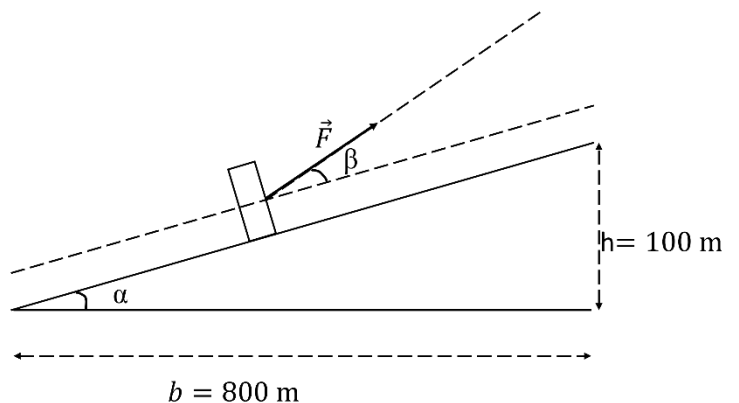

Figura 3

- Mindhárom az 1, 2, és 3-as tételt külön lapra kell megoldani és ezeket titkosítani kell.
- Egy tételben belül a követelményeket tetszőleges sorrendben lehet megoldani.
- Munkaidő 3 óra a tételek kiosztásának pillanatától.
- A diákok használhatnak nem programozható zsebszámológépet.
- Minden tételt 1-től 10-ig osztályoznak. A végső pontszámot ezek összege jelenti.

III Tétel – Rugók

A ház udvarán, Camelia és Vlad, akik VII-ikes diákok, találnak két extrudált polistírol bálát, amerre a következő méretek vannak írva: $50\text{ cm} \times 50\text{ cm} \times 100\text{ cm}$ és $m_1 = 10\text{ kg}$ illetve $50\text{ cm} \times 50\text{ cm} \times 50\text{ cm}$ și $m_2 = 5\text{ kg}$.

a. Felhasználva asűrűség képletét, bizonyítsátok be, hogy a két bála ugyanolyan típusú polisztirolból van.

A gyerekek még találnak két rugót is amelyekre ráírták a nyújtatlan állapotbeli $l_0 = 1\text{ m}$ hosszúságot és a rugalmassági állandót $k = 200\text{ N/m}$. Ők megalkotják az alábbi ábrán látható szerkezetet ahol a rugók hosszúsága kezdeti állapotban $l_0 = 1\text{ m}$. Vlad elkezd egyenletesen jobbra mozogni $v = 10\text{ cm/s}$ sebességgel. Vlad mozgásától számított három másodperc múlva, a testek elkezdenek, nagyon lassan és egyenletesen, együtt mozogni.

b. Ábrázoljátok az első három másodpercben a testekre ható erőket, számoljátok ki a mozgás kezdetétől mért $t_1 = 1\text{ s}$ pillanatban a talajjal fellépő súrlódási erőt és számoljátok ki az m_1 és a talaj közötti csúszási súrlódási együtthatót.

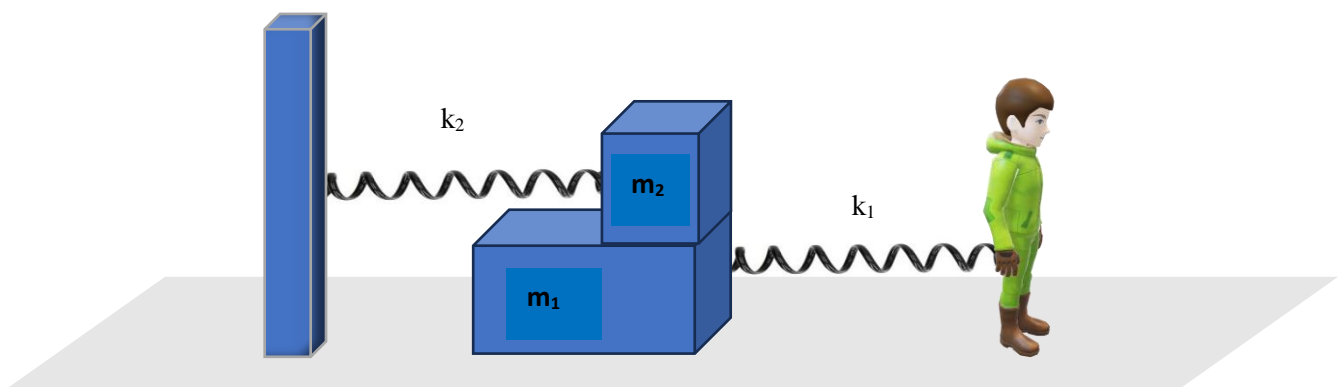
c. Határozzátok meg a Vlad kifejtett húzóerő által, a rendszeren végzett mechanikai munkát és az átlagteljesítményt az első három másodpercben.

d. Vlad a $t_2 = 3\text{ s}$ idő után is folytatja mozgását jobbra, de a mozgása mostmár lassabb és egyenletes. Camelia szól neki, hogy azt vette észre, hogy a második rugó maximális hossza $l_{2\text{max}} = 1,2\text{ m}$ állandó marad pedig a második test alatt lévő első rugó tovább mozog lassan és egyenletesen. Ábrázoljátok a testekre ható erőket, határozzátok meg a két bála közötti súrlódási együtthatót és az első rugó maximális hosszúságát.

Aztán Camelia talál egy másik rugót amire felfüggeszt különböző testeket és megszerkeszti az alábbi táblázatott, ahol M a testek tömege és l a rugó hossza.

e. Ábrázoljátok, a csatolt miliméteres papírra, a rugó hosszát a ráakasztott testek súlya függvényében. Adjátok meg melyik erő intervallumban a megnyúlás egyenesen arányos a rugalmassági erővel és számoljátok ki a rugó rugalmassági állandóját ebben az intervallumban.

$M\text{ (g)}$	150	300	400	550	750	1000	1200
$l\text{ (cm)}$	55	70	80	95	110	125	135

Subiectele au fost propuse de
prof. Victor STOICA, Inspectoratul Școlar al Municipiului București
prof. Viorel SOLSCHI, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Satu Mare
prof. Jean Marius ROTARU, Colegiul Național Iași
prof. Dorin Florin BUNĂU, Colegiul Național „Gh. Lazăr” Sibiu

1. Mindhárom az 1, 2, és 3-as tételt külön lapra kell megoldani és ezeket titkosítani kell.
2. Egy tételen belül a követelményeket tetszőleges sorrendben lehet megoldani.
3. Munkaidő 3 óra a tételek kiosztásának pillanatától.
4. A diákok használhatnak nem programozható zsebszámológépet.
5. Minden tételt 1-től 10-ig osztályoznak. A végső pontszámot ezek összege jelenti.

Subiectul III – e.

Această pagină nu se semneaza!